

แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Learning and Innovation Skill Development Guidelines for Pre-service Teachers in Social
Studies Education, Roi Et Rajabhat University

อรรษา เมตไธสง¹

Attaya Merdthaisong¹

Received : 5 มิ.ย. 2566

Revised : 24 ต.ค. 2566

Accepted : 26 ต.ค. 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) ศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และ 3) แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยเริ่มจากวิธีการเชิงปริมาณตามด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ได้แก่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 64 คน กลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และอาจารย์นิเทศก์ ทั้งสิ้น 30 คน ซึ่งเลือกอย่างเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67–1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 เชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้การวิเคราะห์แบบพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมมีข้อเสนอแนะ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร ควรมุ่งส่งเสริมกิจกรรมวิชาการ ทักษะการทำงานและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ควรบูรณาการการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน สร้างสรรค์นวัตกรรมให้เกิดในชุมชน 3) ด้านการวัดประเมินผล ควรเน้นการมีส่วนร่วมและใช้นวัตกรรมสมัยใหม่ 4) ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในสถานศึกษา ควรสร้างเครือข่ายสถาบันผลิตครูเพื่อวางแผนพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรมแก่นักศึกษา

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม, นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

Abstract

The objectives of this research were 1) to study learning and innovation skills, 2) to investigate levels of factors that affect the development of learning and innovation skills, and 3) the development guidelines of learning and innovation skills of pre-service teachers using a mixed-method study beginning with quantitative method, followed by qualitative method. Sample of quantitative group was 64 pre-service teachers in the field of social studies. The 30 informants of target groups with qualitative method who were purposively selected consisted of educational institution administrators, supervising teacher of pre-service teachers, and university supervisors. The quantitative research tools were a 5-level estimation scale questionnaire.

¹ อาจารย์ ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด อีเมล: Attayamerd@gmail.com

¹ Lecturer in Social Studies Program, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University, Email: Attayamerd@gmail.com

Values of Index of Conformity (IOC) were 0.67– 1.00. The entire reliability value was 0.82. The quantitative was structured interviews used descriptive and content analysis. Statistics used in research included mean and standard deviation.

The research findings indicated that 1) Overall average of students' learning and innovation skills was at a high level in every aspect. 2) Overall average of factor levels towards a development of students' learning and innovation skills was at a high level in every aspect. 3) Recommendations in the development guideline of learning and innovation skills consisted of 4 aspects: 1) Curriculum should promote academic activities, working skills, as well as morality and ethics. 2) Learning management should incorporate problem-based learning as a basis to create innovation in communities. 3) Assessment and evaluation should emphasize participation and use of modern innovations. 4) Learning environment in educational institution should create network of teacher education institutions for development planning of students' learning and innovation skills.

Keywords: Development guideline, Learning and innovation skills, Pre-service teacher

บทนำ

โลกปัจจุบันเป็นยุคที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างก้าวกระโดดและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความรู้ความจำ ไม่เพียงพอในการนำไปใช้ชีวิตในยุคที่ข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นตลอดเวลา และภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกมีความไม่แน่นอน มนุษย์อยู่ในโลกาภิวัตน์ที่ไม่มีความแน่นอน ทักษะเดิม ๆ ที่มนุษย์มีและใช้ได้ผลในโลกยุคก่อน ๆ ไม่สามารถใช้ได้ผลในยุคปัจจุบัน และอนาคตมนุษย์ต้องเรียนรู้ทักษะใหม่เพื่อความอยู่รอดในสังคม (Martin, 2010: 8) การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ทักษะทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1) วิชาหลัก (Key Subjects: 3Rs) และประเด็นในศตวรรษที่ 21 (21st century theme) 2) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills 4Cs) 3) ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) 4) ทักษะชีวิตและอาชีพ (Life Career Skills) (Ohio Department of Education, 2017:3-4) การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องเตรียมคนออกไปเป็นคนที่ใช้ทั้งความรู้ (Knowledge worker) และเป็นบุคคลที่พร้อมเรียนรู้ตลอดเวลา (Learning person) นโยบายการพัฒนาประเทศรวมทั้งการพัฒนาด้านการศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะจำเป็นให้ทันต่อโลก สถานศึกษามีหน้าที่ในการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่เน้นด้านการพัฒนานวัตกรรม การคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยการจัดการศึกษาและผลิตบัณฑิตต้องกำหนดเป้าหมายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และวางแผนการผลิต เพื่อเตรียมกำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองกับทิศทางการผลิตและพัฒนาคน คิดค้นและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนา มาใช้ในการทำงานร่วมกับการพัฒนาทักษะชีวิตและสังคม (มานิตย์ อาษานอก, 2561: 7) การพัฒนานักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงานในอนาคตจึงสำคัญ โดยการพัฒนาดังข้างต้นทักษะของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม จำนวน 4 ตัวบ่งชี้คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร และการร่วมมือ ทักษะการพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ และการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (พาที เกศนาร, 2561: 97)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ในฐานะสถาบันผลิตครูมีหน้าที่สำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นสถาบันต้นแบบในการผลิตและพัฒนาครูที่มีความเป็นเลิศในวิชาชีพด้วยนวัตกรรม และเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน (คณะครุศาสตร์, 2565: 1) โดยสามารถนำทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาบูรณาการร่วมกับเทคโนโลยี การวิจัยและศาสตร์การสอนเน้นทักษะการทำงานกลุ่ม การสอนแบบบูรณาการ และลงมือปฏิบัติ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุล

ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนสามารถเป็นผู้ปฏิบัติงานและพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ให้ประโยชน์แก่สังคม จากการนิเทศติดตามการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และการสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง รวมถึงการจัดสัมมนาหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมาพบว่า บุคลากรในสถานศึกษาคาดหวังให้นักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีทักษะเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย ทั้งทักษะการคิด การสื่อสาร การทำงาน ร่วมกันในองค์กรการนำความรู้มาปรับใช้ให้ทันสมัยและมีนวัตกรรมในการเรียนการสอน อีกทั้งยังสามารถบูรณาการทำงาน ระหว่างสังคมศึกษากับศาสตร์อื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

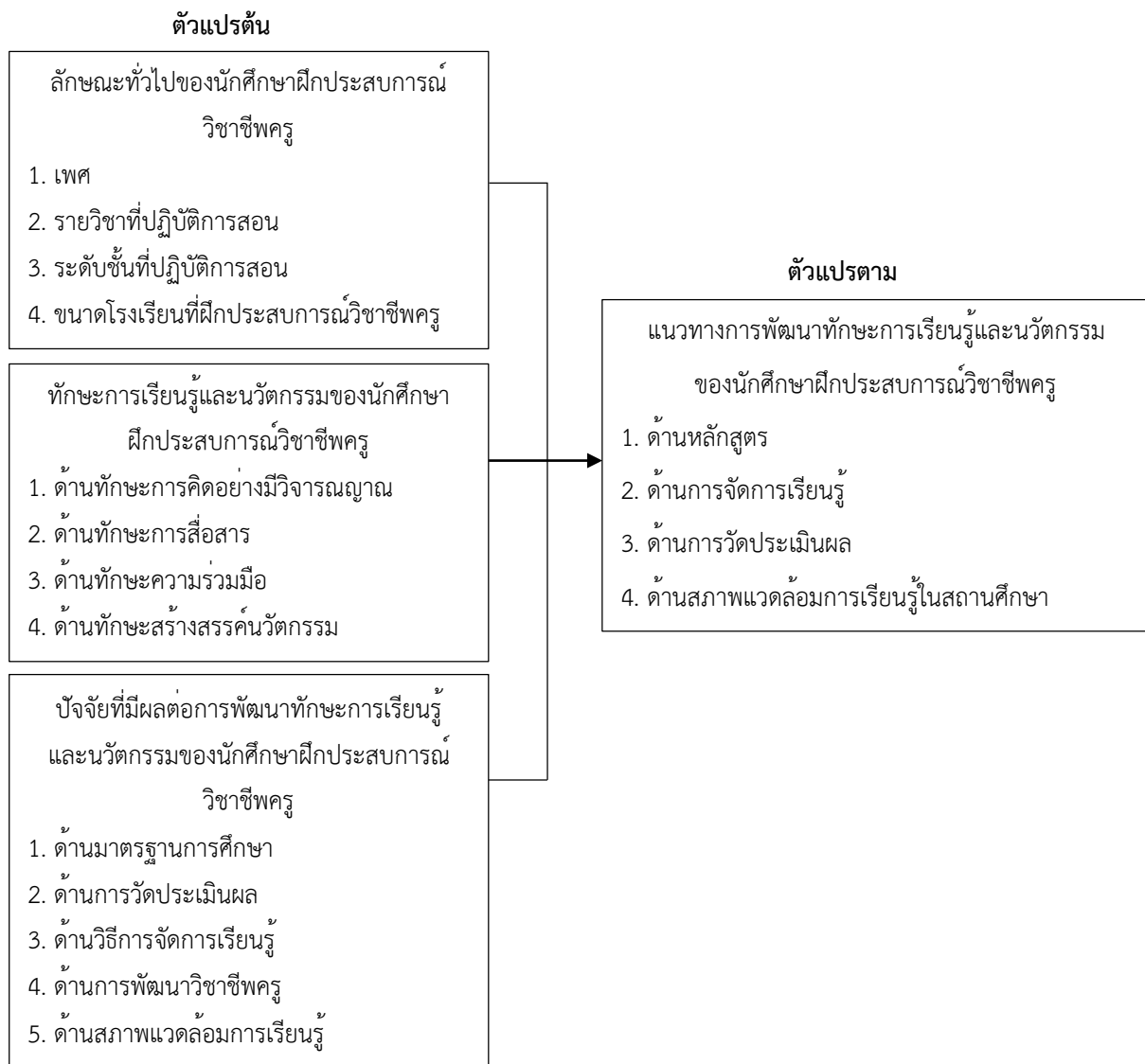
ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะเพื่อให้นักศึกษาครูเกิดความรู้ทักษะนำไปจัดการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความเป็นพลเมือง เป็นครูเก่งและครูดี มีความสามารถในการแข่งขันและความสามารถในการสร้าง นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อประโยชน์ในวิชาชีพตนเอง จากเหตุผลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เพื่อทราบถึงระดับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาครู เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาเพื่อเกิดประโยชน์ ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การทำงานในวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชา สังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมตามแนวคิด ของ Ohio Department of Education (2017: 3-4) แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ของ ธนภฤตา แจ่มดวง (2560: 63) และงานวิจัยของ นิชาภา เจริญรูป และณัฐพงษ์ จรทะผา (2560: 16-35) เรื่องแนวทางการพัฒนานักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่ความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำมาใช้เป็นตัวแปรต้น ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล และตัวแปรตาม ประกอบด้วย 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2) ระดับปัจจัยที่มีผล ต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมและ 3) แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู โดยแสดงความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ตามภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed methods research) โดยใช้รูปแบบตามลำดับก่อนหลัง (Sequential mixed design) โดยเริ่มจากวิธีการเชิงปริมาณและตามด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ (Creswell, 2015: 34) ดังนี้

1. วิธีการเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จำนวน 290 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีการศึกษา 2/2565 จำนวน 64 คน ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 5 เป็นนักศึกษาที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและมีประสบการณ์ในการฝึกสอนมาแล้วอย่างน้อย จำนวน 4 เดือน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ รายละเอียดดังต่อไปนี้ แบบสอบถามทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คำถามแบบเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ รายวิชาที่ปฏิบัติการสอน ระดับชั้นการปฏิบัติการสอน ขนาดโรงเรียนที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2) ทักษะการสื่อสาร 3) ทักษะความร่วมมือ 4) ทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านละ 6 ข้อ ทั้งหมด 24 ข้อ ส่วนที่ 3 ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านมาตรฐานการศึกษา 2) ด้านการวัดประเมินผล 3) ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู 5) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ด้านละ 6 ข้อ ทั้งหมด 30 ข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการวัดประเมินผลจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองสอบถามกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ จำนวน 20 เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.82

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 ผู้วิจัยประสานและแจ้งนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อชี้แจงและขอเก็บข้อมูลกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1.3.2 ส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 64 คนที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในภาคการศึกษา 2/2565

1.3.3 นักศึกษาตอบแบบสอบถามและส่งกลับมายังผู้วิจัย

1.3.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ ได้ครบร้อยละ 100

1.3.5 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เกี่ยวกับระดับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยใช้ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบใช้เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553: 138)

ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

2. วิธีการเชิงคุณภาพ

2.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ถูกเลือกอย่างเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการให้คำอธิบายแนวทางพัฒนาการสอนและกระบวนการพัฒนานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน 2) ครูพี่เลี้ยง จำนวน 20 คน และ 3) อาจารย์นิเทศก์ จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 30 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญใช้เป็นแนวทางการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมและตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัยในประเด็นคำถาม 4 ด้านคือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดประเมินผล และ 4) ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในสถานศึกษา จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จำนวน 3 ท่าน และนำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานโดยมีหนังสือจากคณะครุศาสตร์ ส่งไปยังผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์

2.3.2 ประสานงานทางโทรศัพท์กับกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ เพื่อกำหนดการนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่

2.3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย การสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูพี่เลี้ยง ในฐานะหน่วยงานภายนอกที่ร่วมกันพัฒนานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และการสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาในฐานะผู้สอน และติดตามประเมินนักศึกษา ใช้วิธีการสัมภาษณ์ต่อหน้าและสัมภาษณ์ผ่านโทรศัพท์

2.3.4 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาจำแนก วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง โดยการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation) ประกอบด้วย การตรวจสอบด้านข้อมูล การตรวจสอบด้านผู้วิจัย และการตรวจสอบด้านทฤษฎี จากนั้นจำแนกและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลวิจัยด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผล

จากผลการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถวิเคราะห์และสรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา ภาพระวม จำแนกตามรายด้าน

ด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.02	0.73	มาก
2. ทักษะการสื่อสาร	4.19	0.72	มาก
3. ทักษะความร่วมมือ	4.09	0.72	มาก
4. ทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรม	3.85	0.69	มาก
รวม	4.03	0.71	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$ S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะการสื่อสาร ระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$ S.D. = 0.72) รองลงมา คือ ด้านทักษะความร่วมมือ และด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$ S.D. = 0.72) และ ($\bar{X} = 4.02$ S.D. = 0.73) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าต่ำที่สุด คือ ด้านทักษะการสร้างนวัตกรรม ($\bar{X} = 3.85$ S.D. = 0.69)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา ภาพระวม จำแนกตามรายด้าน

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. ด้านมาตรฐานการศึกษา	4.14	0.48	มาก
2. ด้านการวัดประเมินผล	4.04	0.41	มาก
3. ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้	4.16	0.52	มาก
4. ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู	4.36	0.34	มาก
5. ด้านปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้	3.90	0.37	มาก
รวม	4.13	0.42	มาก

จากตาราง 2 พบว่าระดับปัจจัยที่มีต่อทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$ S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$ S.D. = 0.34) รองลงมา คือ ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ และด้านมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.16$ S.D. = 0.52) และ ($\bar{X} = 4.14$ S.D. = 0.48) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.90$ S.D. = 0.37)

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา จากการสัมภาษณ์บุคลากรทางการศึกษา มีข้อเสนอแนะ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา

มิติการพัฒนา	แนวทางพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
1. ด้านหลักสูตร	1. ควรมีกิจกรรมวิชาการทักษะการจัดการเรียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการการใช้สื่อเทคโนโลยี และสร้างนวัตกรรม มีทักษะการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอนทั้งในรูปแบบการสอนในห้องเรียน และแบบออนไลน์ 2. ควรส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน เกิดการปรับตัวและสามารถอยู่ในสังคมของการทำงาน โดยมีทักษะที่จำเป็น เช่น ความรับผิดชอบงานส่วนตัวและส่วนรวม การมีจิตอาสา การเป็นผู้นำ กล้าแสดงออก และกล้าตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ 3. ควรส่งเสริมเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพครู ให้การปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานทางสังคม ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ จากผู้ให้ข้อมูลดังนี้ “ควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อตอบสนองสภาพการณ์ในปัจจุบัน เนื่องจากนักเรียนในยุคนี้มีโทรศัพท์มือถือที่ให้นักเรียนสนใจมากกว่าการเรียน เทคนิคการสอน หรือสื่อเดิม ๆ จึงใช้ไม่ได้ผลมากนัก” (อุดมพร ปรีชา, 2566: สัมภาษณ์)
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	1. ควรบูรณาการการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน จัดประสบการณ์และสร้างสรรค์นวัตกรรม ให้เกิดในชุมชน 2. ควรมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ให้เกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ทั้งการคิดวิเคราะห์ การคิดแบบมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา 3. ควรมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีผนวกกับทรัพยากรที่มีในชุมชนและสามารถนำองค์ความรู้ไปสู่ชุมชนได้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ จากผู้ให้ข้อมูลดังนี้ “การสอนครูสังคมต้องทำให้เป็นแบบบูรณาการ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิด ออกแบบการเรียนรู้ด้วย ลดบทบาทครูลง ฟังความสนใจนักเรียนแล้วเอามาเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่ชุมชนหาข้อมูลเพิ่มเติม ให้โอกาสเขาออกแบบ การนำเสนอผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพราะเด็กสมัยนี้เก่งเทคโนโลยี” (ชนาดล พิสิฐปัญญพงศ์, 2566: สัมภาษณ์)
3. ด้านการวัดประเมินผลผู้เรียน	1. เน้นการประเมินตามสภาพจริง โดยนำเทคโนโลยีมาเพิ่มความสะดวกสบาย และให้อิสระในการวัดประเมิน 2. ควรเน้นการมีส่วนร่วมและใช้นวัตกรรมสมัยใหม่ สะท้อนเพื่อพัฒนามากกว่าประเมินผลลัพธ์เชิงปริมาณ 3. เน้นการวัดประเมินผลที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความสามารถของผู้เรียนที่แตกต่างกัน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและผู้อื่น

ตาราง 3 (ต่อ)

มิติการพัฒนา	แนวทางพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
	ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ จากผู้ให้ข้อมูลดังนี้ “ตอนนี้บางโรงเรียนเริ่มมีการวัดประเมินผ่านระบบออนไลน์มากขึ้น แต่สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในโรงเรียน คือ นักศึกษาฝึกสอนสามารถนำมาปรับใช้ในชั้นเรียนเพื่อประเมินและสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีในชั้นเรียน และสามารถแนะนำให้กับครูรุ่นเก่าในโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้ให้ทันยุคสมัยมากขึ้น” (กิตติภพ ทวีวัฒน์, 2566: สัมภาษณ์)
4. ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้	1. ควรสร้างเครือข่ายสถาบันผลิตครูเพื่อวางแผนพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมแก่นักศึกษา 2. ควรมีกิจกรรมแบ่งปันความรู้และทักษะที่จำเป็นในการใช้ประกอบวิชาชีพครู เพื่อแลกเปลี่ยนพัฒนาร่วมกันผ่านกิจกรรม ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) 3. ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมกระบวนการคิด ทักษะด้านการสื่อสารและการพัฒนานวัตกรรมให้เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานพัฒนาครู ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ จากผู้ให้ข้อมูลดังนี้ “เพื่อเป็นการวางแผนและติดตามการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน มุ่งองค์ความรู้ที่กว้างขึ้น และนอกจากนี้สถานศึกษามีหน้าที่กำกับติดตามการฝึกประสบการณ์นักศึกษาว่าเป็นอย่างไควควรมีเวทีให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนและนำเสนอรูปแบบการสอนของตนเอง เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้พัฒนาตนเองตลอดเวลา” (สุเมธ สระเย็น, 2566: สัมภาษณ์)

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีประเด็นในการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 เนื่องจากนักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมในชั้นเรียนโดยใช้แนวคิดพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามนโยบายทางการศึกษาที่สามารถทำให้เกิดทักษะด้านการทำงานร่วมกัน การสื่อสาร และกระบวนการคิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Greenstein (2012: 8-9) พบว่าทักษะสำคัญด้านทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ และการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีมีส่วนช่วยพัฒนาการเรียนรู้และนวัตกรรมของผู้เรียนได้ และวิภาวี ศิริลักษณ์ (2557: 163) กล่าวว่า การส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องมีการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและแหล่งต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด การสร้างสรรค์ เทคโนโลยีและการสื่อสารสมัยใหม่ในการพัฒนาสู่ความเป็นพลเมืองโลก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านทักษะการสื่อสาร รองลงมา คือ ด้านทักษะความร่วมมือและด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนฤตดา แจ่มดวง (2560: 88) ได้ศึกษาวิเคราะห์ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ของนักศึกษาตามนโยบายประเทศไทย 4.0 พบว่า นักศึกษามีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าระดับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมในหลายประเด็น เช่น หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณลักษณะเป็นนวัตกร

ในการพัฒนาสื่อนวัตกรรม สอดคล้องกับ กัลยา สร้อยสิงห์ (2563: 498) กล่าวว่าปัจจุบันมีการสร้างสื่อการเรียนรู้จากองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการสืบค้นข้อมูลและการเผยแพร่ข้อมูลที่หลากหลายและเหมาะสม จึงควรทำให้เกิดการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งอาจารย์ผู้สอน และตัวผู้เรียนในการสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง

2. ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรศาสตร์ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาวิชาชีพครู มีการพัฒนาผู้เรียนเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จนถึงชั้นปีที่ 5 มีการจัดโครงการพัฒนาศักยภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วิชาชีพครู อีกทั้งหลักสูตรสังคมศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการลงปฏิบัติ ทั้งการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือและการสื่อสาร การบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยฝึกทักษะการคิดขั้นสูงและการปฏิบัติการในชั้นเรียน ในหลายวิชา สอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2555: 5) กล่าวว่าบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 จะต้องสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย รวมถึงในสภาพแวดล้อมที่สื่อสารกันด้วยรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้องกับ Rodriguez (2013: 82) กล่าวว่า ครูควรมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบในการตัดสินใจ และปรับเปลี่ยนพันธะระหว่างผู้เรียนและผู้สอนเพื่อสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับ ดันติกร ขุนาพรหม (2558: 91) กล่าวว่าการพัฒนาทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ควรมียุทธศาสตร์การสอนแบบบูรณาการ และมีการสอนแบบโครงการ เพื่อพัฒนาความสามารถให้เข้าใจลึกซึ้งต่อทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ครูได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3. แนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา 4 ประเด็น ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตร ควรมุ่งส่งเสริมกิจกรรมวิชาการ พร้อมพัฒนาทักษะการทำงานการแก้ปัญหา มีความรู้ คุณธรรม เกิดความรอบรู้และพัฒนาศักยภาพให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับ พินสุตา สิริธรรังศรี (2557: 22) กล่าวว่าหน่วยงานการจัดการศึกษาและพัฒนาครูในประเทศสิงคโปร์ เพื่อพัฒนาครูให้เป็นมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ควรเตรียมการและพัฒนาในด้านเจตคติและค่านิยม ด้านทักษะ และด้านความรู้ ข้อมูลที่กล่าวมาสอดคล้องกับ Battelle for Kids (2019: 2) ที่กล่าวว่าหลักสูตรและการสอนเป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาและสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ควรมุ่งเน้นทักษะการคิดขั้นสูงการสอนแบบบูรณาการข้ามศาสตร์และการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) ในลักษณะต่าง ๆ สอดคล้องกับ ไสว พักขาว (2561: 43) กล่าวว่า การสอนเพื่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นสหวิทยาการของวิชาแกนหลัก สร้างโอกาสที่จะประยุกต์ทักษะเชิงบูรณา การข้ามสาระเนื้อหา และสร้างระบบการเรียนรู้เน้นสมรรถนะเป็นฐาน (Competency-based) สร้างนวัตกรรมและวิธีการเรียนรู้ในเชิงบูรณาการที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวเกื้อหนุน การเรียนรู้แบบสืบค้น และวิธีการเรียนแบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) เพื่อสร้างทักษะขั้นสูงทางการคิด 3) ด้านการวัดประเมินผลผู้เรียน ควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง ให้บทบาทผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินอย่างอิสระ และเกิดกระบวนการสะท้อน เพื่อปรับปรุงแก้ไขมากกว่าการประเมิน เพื่อให้คะแนนจะทำให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบการประเมินผลและสามารถสร้างสรรค์วิธีการวัดประเมินในรูปแบบอื่น ๆ ได้เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ Keinänen, Ursin and Nissinen (2018: 34) ได้ศึกษาวิธีการวัดความสามารถทางนวัตกรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ภายใต้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่แท้จริง พบว่าวิธีการประเมินผล ส่งผลต่อความสามารถทางนวัตกรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาภายใต้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่แท้จริง 4) ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือในการวางแผนพัฒนานักศึกษาคูให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งด้านทักษะวิชาการ ทักษะการทำงาน และการจัดสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนรู้และนวัตกรรม สอดคล้องกับ ธนกฤตา แจ่มดวง (2560: 44-45) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมให้แก่ศึกษานั้นหากจะให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ไม่สามารถพัฒนาทางด้านการเรียนรู้อย่างเดียวได้ แต่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาทางด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ด้วยการจัดสถานที่ให้เหมาะสม กับการเรียนการสอน จัดเครื่องมือในการเข้าถึงการศึกษาอย่างเพียงพอ ตลอดจนเทคโนโลยีที่ทันสมัยนั้น มีส่วนช่วยอย่างมากในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมให้แก่ นักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาในเชิงคุณภาพ พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรมีการปรับตัวและพัฒนาตนเอง ด้านการใช้สื่อนวัตกรรม การประเมินงานผ่านเทคโนโลยี และความสามารถในการทำงานร่วมกันมาใช้ในการทำงานในอนาคตให้มากขึ้น

1.2 จากผลการศึกษา พบว่า ผู้เรียนมีทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในลำดับ 3 และ 4 จากทักษะที่ควรพัฒนาใน 4 ด้าน หลักสูตรสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จึงควรมีการวางแผนพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา โดยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการคิดและออกแบบนวัตกรรมการสอนที่ทันสมัย นำไปใช้ในการปฏิบัติงานมากขึ้น

1.3 จากผลการศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ส่งผลต่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม คณะครุศาสตร์ และมหาวิทยาลัยจึงควรส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือกันระหว่างหน่วยผลิตครู ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย รวมทั้งควรส่งเสริมบุคลากรให้เป็นแรงผลักดันให้สามารถ จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อเกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีต่อทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู สาขาวิชาสังคมศึกษา ว่ามีผลอยู่ในระดับใด และมีแนวทางการพัฒนาอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กิตติภพ ทวีวัฒน์. (26 มกราคม 2566). สัมภาษณ์. ครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนวัดสระทอง.
- กัลยา สร้อยสิงห์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานี. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 14(2), 486–501.
- คณะครุศาสตร์. (2565). *นโยบาย และแผนพัฒนาคณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2565-2567*. สืบค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2566, จาก <https://edu.reru.ac.th/wp-content/uploads/2022/05/18-05-65.pdf>
- นิชาภา เจริญรูป และณัฐพงษ์ จรทะผา. (2560). *แนวทางการพัฒนานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่ความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21*. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธนฤตา แจ่มดวง. (2560). *แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรตามนโยบายประเทศไทย 4.0*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธนาตล พิสิฐปัญญาพงศ์. (19 มกราคม 2566). สัมภาษณ์. ครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนวัดบูรพาภิราม.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). *เทคนิคการใช้สถิติ (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ตันติกร ชูนาพร. (2558). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐบาลตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พาที เกศธนากร. (2561). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี*. *วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*, 20(1), 97-107.
- พินสุตา สิริธรรังศรี. (2557). *รายงานการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: เลขาธิการสภาการศึกษา.

- มานิตย์ อาษานอก. (2561). การบูรณาการกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*, 1(1), 6-12.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ตาปลาพับลิเคชั่น.
- วิภาวี ศิริลักษณ์. (2557). การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 16(4), 155-165.
- สุเมธ สระเย็น. (19 มกราคม 2566). สัมภาษณ์. ครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนหนองกุงศรี.
- ไสว พักขาว. (2561). *การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- อุดมพร ปรีชา. (19 มกราคม 2566). สัมภาษณ์. ครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนเมืองสรวงวิทยา.
- Battelle for Kids. (2019). *Partnership for 21st Century Learning A Network of Battelle for Kids: Framework for 21st Century Learning Definitions*. Retrieved November 20, 2021, from https://static.battelleforkid.org/documents/p21/P21_Framework_DefinitionsBFBK.pdf
- Creswell, J. W. (2015). *A concise introduction to mixed methods research*. California: Sage Publications.
- Greenstein, L. (2012). *Assessing 21st Century Skills: A guide to evaluating mastery and authentic learning*. California: CORWIN A SAGE Company.
- Keinänen, M., Ursin, J. and Nissinen, K. (2018). How to measure students' innovation competences in higher education: Evaluation of an assessment tool in authentic learning environments. *Studies in Educational Evaluation*, 58(1), 30-36.
- Martin, J. (2010). *The Meaning of the 21st Century*. Bangkok: L.T.P.
- Ohio Department of Education. (2017). *Partnership for 21st Century Skills: Framework for 21st Century learning*. Retrieved October 8, 2022, from https://www.marietta.edu/site/default/files/document/21st_century_skill_standards_book_2.pdf
- Rodriguez, V. (2013). The potential of systems thinking in teacher reform as theorized for the teaching brain framework. *Mind, Brain and Education*, 7(2), 77-85.